Lieta Nr.A42627207
Lietvedības Nr.A995-10/13

SPRIEDUMS
Latvijas tautas vārdā

Rīgā, 2010.gada 12.februārī

Administratīvā rajona tiesa
šādā sastāvā: tiesnesis O.Priedītis,

piedaloties pieteicēja - *V.B.*, pārstāvim *J.Ķ.*,
atbildētājas – Latvijas Republikas, pusē pieaicinātās iestādes – Tieslietu ministrijas, pārstāvim *E.P.*,

atklātās tiesas sēdēs izskatīja administratīvo lietu Nr.A42627207 *V.U.* pieteikumā par Tieslietu ministrijas 2007.gada 3.septembra lēmuma Nr.1-12/95 atcelšanu un administratīvā akta izdošanu.

Aprakstošā daļa

[1] 2007.gada 10.oktobrī Administratīvajā rajona tiesā saņemts *V.U.* (turpmāk arī – pieteicējs) pieteikums un ar Administratīvās rajona tiesas tiesneša 2007.gada 12.oktobra lēmumu nolemts pieņemt *V.U.* pieteikumu un ierosināt administratīvo lietu Nr.A42627207 Tieslietu ministrijas (turpmāk arī – atbildētāja) 2007.gada 3.septembra lēmuma Nr.1-12/95 (turpmāk arī – pārsūdzētais Lēmums) atcelšanu un administratīvā akta izdošanu.

[2] No lietas materiāliem izriet, ka Reliģisko lietu pārvalde 2007.gada 23.maijā saņemts pieteicēja iesniegums, kas iesniegts reliģiskās organizācijas „Rīgas Grebenščikova vecticībnieku draudze" vārdā, kurā pieteicējs lūdz atzīt par normatīvo dokumentu prasībām neatbilstošiem un par spēkā neesošiem *V.S.* iesniegtos 2007.gada 22.aprīļa un 20.maija kopsapulču dokumentus, izsniegt *V.U.* izziņu par paraksta un pārstāvniecības tiesībām draudzes vārdā, atstādināt *J.M.* no lēmumu pieņemšanas sakarā ar draudzi. Vienlaikus pieteicējs iesniedzis 2007.gada 23.maija iesniegumu par draudzes kopsapulci, 2007.gada 15.aprīļa un 20.maija kopsapulču protokolu izrakstus.

2007.gada 25.jūnijā Reliģisko lietu pārvalde pieņēma lēmumu Nr.3.3-19 „Lēmums par statūtu un izmaiņu vadības sastāvā reģistrācijas atteikumu", ar kuru nolēma atteikt reģistrēt reliģiskās organizācijas „Rīgas Grebenščikova vecticībnieku draudze" 2007.gada 20.maijā kopsapulcēs pieņemtos lēmumus par statūtu jaunās redakcijas pieņemšanu un izmaiņām vadības institūciju sastāvā.

Tieslietu ministrijā 2007.gada 27.jūlijā saņemts pieteicēja iesniegums par Reliģisko lietu pārvaldes 2007.gada 25.jūnija lēmuma Nr.3.3-19 „Lēmums par statūtu un izmaiņu vadības sastāvā reģistrācijas atteikumu" apstrīdēšanu.

Ar Tieslietu ministrijas 2007.gada 3.septembra lēmumu Nr.1-12/95 atteikts izdot pieteicējam labvēlīgu administratīvo aktu sakarā ar to, ka administratīvā akta izdošanai nav pamata.

[3] Nepiekrītot pārsūdzētajam Lēmumam, pieteicējs iesniedza pieteikumu Administratīvajā rajona tiesā. Pieteikumā pieteicējs norāda, ka pārsūdzētais Lēmums ir nepamatots un atceļams, pamatojoties uz šādiem argumentiem:

[3.1] Atbildētājas apgalvojums par to, ka nav ziņu par pieteicēja uzņemšanu draudzē, sakarā ar ko pieteicējs nevarēja būt ievēlēts draudzes padomē, neatbilst lietas faktiskajiem apstākļiem, jo ministrijas rīcībā esošajā izrakstā no 2007.gada 15.aprīļa draudzes kopsapulces protokola pirmajā rindkopā norādīts, ka kopsapulce atzina par prettiesiskiem un atcēla 2006.gada 15.oktobra kopsapulces lēmumus par izslēgšanu no draudzes. Tādējādi atkārtoti uzņemt pieteicēju draudzē nebija nepieciešams, jo lēmums par pieteicēja izslēgšanu tika atcelts.

[3.2] Atbildētāja pārsūdzēto Lēmumu pamato ar nepatiesām ziņām par to, ka Tieslietu ministrijas 2007.gada 26.jūlija lēmums Nr.1-12/85 ir stājies spēkā un šobrīd nav pārsūdzēts. Faktiski, pretēji atbildētājas apgalvojumam, minētais lēmums ir pārsūdzēts Administratīvajā rajona tiesā un tādējādi nav stājies spēkā.

[4] Atbildētājas – Latvijas Republikas, pusē pieaicinātā iestāde – Tieslietu ministrija, tiesā iesniegtajā rakstveida paskaidrojumā lūdz noraidīt pieteicēja pieteikumu, pamatojoties uz šādiem argumentiem:

[4.1] Reliģisko organizāciju likuma 5.panta pirmā daļa noteic, ka Latvijas Republikā valsts ir atdalīta no baznīcas, un atbilstoši likuma minētā panta otrajā daļā noteiktajam valstij nav tiesību iejaukties reliģisko organizāciju reliģiskajā darbībā, bet tā piektajā daļā norādīta valsts institūciju kompetence uzraudzīt un kontrolēt reliģisko organizāciju darbības atbilstību tiesību aktiem.

Saskaņā ar minētā likuma 8.panta pirmajā daļā noteikto reliģiskās organizācijas tiek reģistrētas Reliģisko lietu pārvaldē (turpmāk - pārvalde), un šī panta piektajā daļā norādīts, ka reliģiskās organizācijas statūtos izdarītie grozījumi un papildinājumi, kā arī dati par grozījumiem reliģisko organizāciju vadības un revīzijas komisiju sastāvā divu nedēļu laikā iesniedzami pārvaldē.

Minētā likuma 14.pantā reglamentēta reliģisko organizāciju darbība, kas saskaņā ar minētā panta pirmo dalu izpaužas garīgā personāla ievēlēšanā vai iecelšanā amatā un atbrīvošanā no amata saskaņā ar statūtiem, bet tā otrajā daļā noteikts, ka reliģiskās organizācijas darbojas, pamatojoties uz attiecīgās konfesijas kanoniskajiem noteikumiem un saviem statūtiem.

Minētais norāda, ka reliģisko organizāciju darbībā būtiska loma ir statūtu ievērošanai. Turklāt to pārkāpšana vai neievērošana var būt par

pamatu, lai tiesa izbeigtu reliģiskās organizācijas darbību atbilstoši likuma 18.panta ceturtajā daļā noteiktajam. Faktiem par reliģisko organizāciju un to statūtu reģistrēšanu pārvaldē ar reģistrēšanas brīdi tiek piešķirta publiska ticamība, bet būtībā pārvaldes lēmumam par jebkuru veikto izmaiņu reģistrēšanu ir tikai deklaratīvs raksturs. Turklāt pārvaldei ir tiesības reģistrēt izmaiņas, ievērojot reliģiskās organizācijas gribu, kas konstatējama no tās iesniegtajiem juridiskā spēkā esošiem dokumentiem.

[4.2] Saskaņā ar Civillikuma 2241.pantu sabiedrība ir divu vai vairāku personu apvienošanās uz sabiedrības līguma pamata kopēju mērķu sasniegšanai ar kopīgiem spēkiem vai līdzekļiem. Dibināšanas līgums, statūti, protokoli kopumā veido sabiedrības līgumu Civillikuma 2241.panta izpratnē. Līdz ar to strīdi starp organizācijas dalībniekiem par līguma noslēgšanu, grozīšanu un izpildi tiek risināti civiltiesiskā kārtībā.

Atbildētāja norāda, ka atbilstoši draudzes statūtiem draudze pati lemj par iekšējās pārvaldes jautājumiem, tās kopsapulce ir augstākā lēmējinstitūcija un tai ir tiesības izvērtēt pašas ievēlēto draudzes vadības institūciju darbību un šīs darbības atbilstību statūtiem. Tā kā draudze ir autonoma savā darbībā, tās lēmumi stājas spēkā ar to pieņemšanas brīdi un tieši tiem ir tiesiskas sekas. No Reliģisko organizāciju likuma izriet valsts pienākums reģistrēt reliģiskās organizācijas, garīgā personāla mācību iestādes, klosterus, misijas, diakonijas iestādes utt, kā arī statūtus, to grozījumus un papildinājumus un datus par grozījumiem reliģisko organizāciju vadības un revīzijas komisiju sastāvā. Ar attiecīgo faktu reģistrāciju tiem vienīgi tiek piešķirta publiska ticamība, būtībā pārvaldes lēmumam reģistrēt izdarītās izmaiņas ir deklaratīvs raksturs. Atbilstoši Latvijas Republikas Satversmē noteiktajam valsts un baznīcas sķirtības principam valsts iestādes nav tiesīgas iejaukties baznīcas iekšējās lietās vairāk, kā tas ir paredzēts likumā.

[4.3] Atbildētāja, izvērtējot pārvaldes 2007.gada 25.jūnija lēmuma Nr.3.3-19 „Lēmums par statūtu un izmaiņu vadības sastāvā reģistrācijas atteikumu" tiesiskumu, ņēma vērā, vai pārvalde ir ievērojusi draudzes autonomo gribu, kas konstatējama no draudzes iesniegtajiem juridiskā spēkā esošiem dokumentiem, tostarp draudzes statūtiem. Pārbaudīt faktiskos apstākļus, kādos šī draudzes griba izteikta, un tādējādi pieprasīt draudzei iesniegt ziņas par visām personām, kuras ir piedalījušās attiecīgajā draudzes kopsapulcē, noskaidrot, vai šīs personas patiešām ir draudzes locekļi, vai tām kādu statūtos paredzēto iemeslu dēļ uz laiku nav bijušas atņemtas balsstiesības utt., pārvalde nav tiesīga. Pārbaudīt šos apstākļus un konstatēt to ietekmi uz konkrēto faktu, var tiesa, ja vien draudzes dalībnieki izmanto tiesības vērsties tiesā.

Atbildētāja norāda, ka draudze ir vienots tiesību subjekts. Tāpēc, izvērtējot pārvaldes iespēju izdot pieteicējam labvēlīgu administratīvo aktu,

atbildētāja vadījās tikai pēc tām tiesiskajām sekām, kādas ir izveidojušās un kļuvušas zināmas pārvaldei un atbildētājai draudzes kā vienota tiesību subjekta pieņemto lēmumu rezultātā. Šādā aspektā atbildētāja pārbaudīja, vai pieteicējam bija tiesības pieprasīt pārvaldei izsniegt viņam izziņu par tiesībām draudzes vārdā parakstīt finanšu un citus dokumentus.

[4.4] Pieteicējs vērsās pie atbildētājas ar lūgumu atcelt pārvaldes 2007.gada 25.jūnija lēmumu Nr.3.3-19 „Lēmums par statūtu un izmaiņu vadības sastāvā reģistrācijas atteikumu" un steidzami izsniegt viņam izziņu par paraksta tiesībām. Ar 2007.gada 25.jūnija lēmumu Nr.3.3-19 „Lēmums par statūtu un izmaiņu vadības sastāvā reģistrācijas atteikumu" pārvalde atteicās reģistrēt draudzes 2007.gada 20.maija kopsapulcēs pieņemtos lēmumus par statūtu jaunās redakcijas pieņemšanu un izmaiņām vadības institūciju sastāvā.

Atbildētāja, iepazinusies ar lietas materiāliem, konstatēja, ka 2007.gada maijā pārvaldē tika saņemti divi draudzes vārdā iesniegti iesniegumi par draudzes 2007.gada 20.maija ārkārtas kopsapulcēs pieņemto draudzes statūtu grozījumu un izmaiņu draudzes vadības institūciju sastāvā reģistrāciju.

2007.gada 23.maijā pārvalde saņēma pieteicēja parakstīto un draudzes vārdā iesniegto 2007.gada 23.maija iesniegumu Nr.01/10-608, tam pievienoto 2007.gada 20.maija draudzes kopsapulces (turpmāk — draudzes locekļu 2007. gada 20. maija sanāksme) protokola Nr.1 izrakstu, kā arī vairāku citu dokumentu kopijas.

2007.gada 30.maijā pārvalde saņēma *V.S.* parakstīto un draudzes vārdā iesniegto 2007.gada 30.maija iesniegumu Nr.01/1-119, tam pievienoto draudzes 2007.gada 20.maija kopsapulces protokola Nr.3/2007 izrakstu, kā arī vairāku citu dokumentu kopijas, tostarp pilnu kopsapulces protokolu.

Kā jau minēts, pārvalde ar 2007.gada 25.jūnija lēmumu Nr.3.3-19 „Lēmums par statūtu un izmaiņu vadības sastāvā reģistrācijas atteikumu" atteicās reģistrēt draudzes 2007.gada 30.maija kopsapulcēs, proti, abās draudzes kopsapulcēs, pieņemtos lēmumus. Minēto pārvaldes lēmumu apstrīdēja arī draudzes priekšsēdētājs *V.S.*, un ministrija 2007.gada 28.augustā pieņēma lēmumu Nr.1-12/92, ar kuru atcēla pārvaldes 2007.gada 25.jūnija lēmumu Nr.3.3-19 „Lēmums par statūtu un izmaiņu vadības sastāvā reģistrācijas atteikumu" daļā par atteikumu reģistrēt 2007.gada 20.maija ārkārtas draudzes kopsapulcē pieņemtos draudzes statūtu grozījumus, kā arī uzdeva pārvaldei viena mēneša laikā izvērtēt draudzes statūtu jaunās redakcijas atbilstību Latvijas Republikas Satversmei un atbilstības gadījumā to reģistrēt. Tādējādi pārsūdzētajā Lēmumā atbildētāja atzina, ka administratīvā akta izdošanai attiecībā uz šo pārvaldes 2007.gada 25.jūnija lēmuma Nr.3.3-19 „Lēmums par statūtu un izmaiņu vadības sastāvā reģistrācijas atteikumu"

daļu sakarā ar pieteicēja iesniegumiem nav pamata. Līdz ar to atbildētāja nevērtēja, vai pieteicējam ir liesības apstrīdēt lēmumu šajā daļā.

[4.5] No pieteicēja pārvaldē iesniegtajiem, kā arī atbildētājas rīcībā esošajiem dokumentiem nav redzams, ka draudzes locekļu 2007.gada 20.maija sanāksme, kuru pieteicējs dēvē par kopsapulci un kuras protokola Nr.1 izrakstu iesniedza, tikusi sasaukta un notikusi statūtos noteiktajā kārtībā, kāds draudzes locekļu skaits kopsapulcē piedalījās utt. To nemaina arī atsaukšanās uz 2007.gada 15.aprīļa kopsapulcē lemto, jo, kā atbildētāja konstatēja pārsūdzētajā Lēmumā, minētā kopsapulce netika sasaukta un noturēta draudzes statūtos noteiktajā kārtībā. Pieteicēja pretējais viedoklis šos faktus nemaina.

Pieteicējs ir izslēgts no draudzes, un ziņu par viņa uzņemšanu draudzē nav. Tādējādi atbildētājai nav saprotams tas, kā varēja tikt lemts jautājums par pieteicēja ievēlēšanu draudzes padomē (tostarp viņa norādītajā 2007.gada 15.aprīļa kopsapulcē). Tāpat, kā izriet no pieteicēja iesniegtajiem dokumentiem, draudzes locekļu 2007.gada 20.maija sanāksmē, pārkāpjot statūtos noteikto kompetenci un kārtību, lemts par padomes priekšsēdētāja ievēlēšanu. Līdz ar to šiem atsevišķas draudzes locekļu daļas lēmumiem nevar būt tiesisku seku. Atbildētāja norāda, ka draudzes pienākums ir ievērot pašas pieņemtos un likumā noteiktā kārtībā reģistrētos statūtus arī gadījumā, ja daļa draudzes locekļu, bijušās vai esošās amatpersonas tiem nepiekrīt.

Minēto apstiprina Administratīvās apgabaltiesas 2005.gada 11.novembra lēmumā (lieta Nr.A42170204) izdarītie secinājumi. Proti, lēmuma 9.punktā Administratīvā apgabaltiesa atzina, ka draudze kā reģistrēta reliģiska organizācija ir ieguvusi juridiskas personas statusu. Šāda persona savu tiesībspēju un rīcībspēju realizē ar likumā noteiktā kārtībā ieceltu un reģistrētu amatpersonu vai pilnvarotu personu starpniecību. Nav nodalāmas vairākas juridiskās personas atkarībā no amatpersonu maiņas. Respektīvi, nav nošķirama cita vienas juridiskas personas tiesībspēja un rīcībspēja, kas pastāvēja līdz attiecīgu grozījumu pamatdokumentos (statūtos) reģistrēšanai un uz kuru savas pilnvaras arī pēc grozījumiem statūtos varētu pamatot iepriekš reģistrēta amatpersona. Nav nozīmes apstāklim, ka faktiski strīds ir tieši par šādu statūtu grozījumu reģistrēšanas tiesiskumu, jo, pirms nav veikta to tiesiskuma kontrole, nevar atzīt, ka tie ir prettiesiski.

[4.6] Izvērtējot lietas faktiskos un juridiskos apstākļus, atbildētāja atzina, ka pieteicējam nebija tiesību pārstāvēt draudzi kā draudzes padomes priekšsēdētājam attiecībās ar pārvaldi un pieprasīt izsniegt izzinu par tiesībām draudzes vārdā parakstīt oficiālus, juridiskus un finanšu dokumentus. Savukārt pārvalde nebija tiesīga rīkoties prettiesiski un pretēji tās rīcībā esošajai draudzes iesniegtajai informācijai par draudzes vadības institūciju sastāvu un draudzes padomes priekšsēdētāju izsniegt pieteicējam izziņu par tiesībām

draudzes vārdā parakstīt oficiālus, juridiskus un finanšu dokumentus. Līdz ar to atbildētāja pārvaldes 2007.gada 25.jūnija lēmums Nr.3.3-19 „Lēmums par statūtu un izmaiņu vadības sastāvā reģistrācijas atteikumu" daļā par atteikumu izsniegt pieteicējam izziņu par paraksta tiesībām atzina par tiesisku. Apstāklim, ka pārvaldes 2007.gada 25.jūnija lēmumā Nr.3.3-19 „Lēmums par statūtu un izmaiņu vadības sastāvā reģistrācijas atteikumu" norādīts, ka nav iespējams konstatēt draudzes kā vienota tiesību subjekta gribu, nevar būt izšķirošas nozīmes, jo pārvaldes 2007.gada 25.jūnija lēmuma Nr.3.3-19 „Lēmums par statūtu un izmaiņu vadības sastāvā reģistrācijas atteikumu" apstrīdētajā daļā pietiekoši skaidri ir norādīts, ka pārvalde nevar reģistrēt tos lēmumus, kas pieņemti draudzes locekļu 2007.gada 20.maija sanāksmē. Tāpēc atbildētāja atzina, ka paliek spēkā 2007.gada 28.janvāra kopsapulcē ievēlētais un 14.aprīlī pārvaldē reģistrētais draudzes vadības institūciju sastāvs. Saskaņā ar 2007.gada 28.janvāra draudzes kopsapulces protokola izrakstu draudzes padomes priekšsēdētājs ir *V.S.*.

[5] Tiesas sēdēs pieteicēja pārstāvis pieteikumu uzturēja, minot pieteikumā norādītos apsvērumus.

[6] Atbildētājas – Latvijas Republikas, pusē pieaicinātās iestādes – Tieslietu ministrijas, pārstāvis tiesas sēdēs pieteicēja pieteikumu neatzina, minot rakstveida paskaidrojumā minētos apsvērumus.

[7] 2010.gada 12.janvāra tiesas sēdē tika noteikts un tiesas sēdes protokolā ierakstīts, ka tiesas spriedums administratīvajā lietā Nr.A42627207 tiks sastādīts un būs pieejams 2010.gada 2.februārī.

2010.gada 27.janvārī lietas dalībniekiem nosūtīts paziņojums, ka sakarā ar tiesneša O.Priedīša darba nespēju sprieduma sastādīšanas laiks tiek pagarināts. Ņemot vērā tiesneša O.Priedīša darba nespēju, spriedums administratīvajā lietā Nr.A42627207 sastādīts 2010.gada 12.februārī.

Motīvu daļa

[8] Tiesa, pārbaudot lietas materiālus un noklausoties administratīvā procesa dalībnieku paskaidrojumus atzīst, ka pieteikums ir nepamatots un noraidāms.

[9] Lietā konstatēti šādi faktiskie apstākļi:

[9.1] 2007.gada 25.jūnijā Reliģisko lietu pārvalde pieņēma lēmumu Nr.3.3-19 „Lēmums par statūtu un izmaiņu vadības sastāvā reģistrācijas atteikumu" *(lietas I.sējuma 29.-35.lpp.)*, ar kuru nolēma atteikt reģistrēt reliģiskās organizācijas „Rīgas Grebenščikova vecticībnieku draudze" 2007.gada 20.maijā kopsapulcēs pieņemtos lēmumus par statūtu jaunās redakcijas pieņemšanu un izmaiņām vadības institūciju sastāvā.

[9.2] Tieslietu ministrijā 2007.gada 27.jūlijā saņemts pieteicēja iesniegums par Reliģisko lietu pārvaldes 2007.gada 25.jūnija lēmuma Nr.3.3-

19 „Lēmums par statūtu un izmaiņu vadības sastāvā reģistrācijas atteikumu" apstrīdēšanu.

[9.3] Ar Tieslietu ministrijas 2007.gada 3.septembra lēmumu Nr.1-12/95 *(lietas I.sējuma 6.-13.lpp.)* atteikts izdot pieteicējam labvēlīgu administratīvo aktu sakarā ar to, ka administratīvā akta izdošanai nav pamata.

[10] Pieteicējs pieteikumā ir izteicis prasījumu par pārsūdzētā Lēmuma atcelšanu un pienākuma uzlikšanu atbildētājam izdot satura ziņā citu administratīvo aktu. Atbildētājs pārsūdzētajā Lēmumā ir izdarījis secinājumus par to, vai ir pamats izdot pieteicējam labvēlīgu administratīvo aktu.

Tiesību teorijā administratīvie akti tiek iedalīti pozitīvos un negatīvos aktos. Ar pozitīviem administratīvajiem aktiem tiek saprasti tādi konkrēti tiesību akti, kas nodibina, pārveido vai izbeidz konkrētas tiesiskās attiecības, savukārt, ar negatīviem aktiem – tādi, kas uz konkrēto tiesisko stāvokli vai tiesiskajām attiecībām neatstāj vērā ņemamu iespaidu. Šāds dalījums jāatšķir iedalījuma labvēlīgos un nelabvēlīgos administratīvajos aktos. Tā kā tiesību akta būtība ir nevis darbība, bet gribas izpausme, tā var būt iekļauta gan pozitīvā, gan negatīvā aktā *(sk. J.Briede. Administratīvais akts.-Rīga, Latvijas Vēstnesis, 2003. – 51., 52.lpp.)*. Izskatāmajā gadījumā atbildētājas pieņemtais Lēmums ir uzskatāms par negatīvo administratīvo aktu.

Kā izriet no administratīvo tiesu prakses, atteikums ir negatīvs administratīvs akts, kas neko nemaina personas tiesiskajā stāvoklī un tam nav turpinošas iedarbības. Līdz ar to, nav iespējams runāt par atteikuma kā tāda spēka zaudēšanu vai atcelšanu. Atceļot atteikumu, personas tiesiskajā stāvoklī nekas nemainās. Tāpēc arī atteikuma gadījumā pieteikuma priekšmets tiesā ir labvēlīga administratīvā akta izdošana *(sk. Senāta 2007.gada 3.marta spriedumu lietā SKA-34/2007)*.

Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departaments ir norādījis, ka skatot pieteikumu par labvēlīga administratīvā akta izdošanu, tiesai ir jāpārbauda, vai pastāv labvēlīga administratīvā akta izdošanas priekšnoteikumi. Nelabvēlīgais administratīvais akts, ar kuru iestāde atteikusi apmierināt pieteicēja prasījumu, šādā gadījumā ir vērtējams vienīgi kā lietas iepriekšējās ārpustiesas izskatīšanas rezultāts, tas ir, priekšnoteikums, lai persona varētu vērsties tiesā ar pieteikumu par labvēlīga administratīvā akta izdošanu, bet šī nelabvēlīgā administratīvā akta atcelšana nav patstāvīgs pieteikuma priekšmets. Šāda nostādne izriet no apstākļa, ka atteikuma izdot labvēlīgu aktu, kas ir negatīvs administratīvais akts, atcelšana nedod pieteicējam labumu, kuru viņš vēlas iegūt (..). Tādu dod vienīgi labvēlīga akta izdošana. Savukārt izdot šādu aktu ir pamats vienīgi tad, ja pastāv visi tā izdošanas priekšnoteikumi. Tādēļ tiesai ir jāpārbauda, vai šie priekšnoteikumi pastāv. Šī pārbaude tiesai jāveic neatkarīgi no tā, ar kādiem apstākļiem iestāde pamatojusi savu atteikumu izdot labvēlīgu administratīvo aktu. Gadījumā, ja

tiek pieņemts lēmums par labvēlīga administratīvā akta izdošanu, iepriekš izdotais atteikums automātiski zaudē spēku. Tādējādi atteikuma izdot labvēlīgu administratīvo aktu atcelšana, vienlaikus neuzliekot pienākumu izdot labvēlīgu administratīvu aktu, ir bezjēdzīga, jo tā nerada tiesiskas sekas. Līdz ar to atteikuma izdot labvēlīgu administratīvo aktu tiesiskums pārbaudāms, skatot prasījumu par labvēlīga administratīvā akta izdošanu, nevis vērtējams kā patstāvīgs prasījums par administratīvā akta atcelšanu *(sk., piemēram, Senāta 2006. gada 2. novembra sprieduma lietā Nr.SKA-415/2006 17. punktu, 2007.gada 4.janvāra sprieduma lietā Nr.SKA-14/2007 17.punktu, 2007.gada 14.marta sprieduma lietā Nr.84/2007 9.1. un 9.2.punktu)*.

Sasaistot izteikto prasījumu ar iepriekš iestādē izteiktajiem prasījumiem, secināms, ka pieteicējs ir izteicis prasījumus par to, lai tiesa uzliek par pienākumu atbildētājam izdot pieteicējam izziņu par paraksta un pārstāvniecības tiesībām pārstāvot reliģisko organizāciju „Rīgas Grebenščikova vecticībnieku draudze".

Kā to pārsūdzētajā Lēmumā ir atzinis pats atbildētājs, tad izziņas izsniegšana ir faktiskā rīcība, bet atteikums izsniegt izziņu ir vērtējams kā administratīvais akts. Līdz ar to prasījums par pienākuma uzlikšanu atbildētājam izsniegt pieteicējam viņa pieprasīto izziņu nav prasījums par labvēlīga adnimistratīvā izdošanu. Vienlaikus tiesa uzskata, ka pārbaudes apjoms pat prasījumu izsniegt pieteicēja pieprasīto izziņu pēc būtības ir identisks pārbaudes apjomam par labvēlīga administratīvā akta izdošanu – nepieciešams noskaidrot, vai pastāv visi nepieciešamie priekšnoteikumi, lai atbildētājam būtu pienākums šādu izziņu izsniegt.

[11] Reliģisko organizāciju likuma 5.[1]panta trešā dala paredz, ka Reliģisko lietu pārvalde nodrošina valsts politikas realizāciju un koordināciju reliģijas lietās, pārzina ar valsts un reliģisko organizāciju savstarpējām attiecībām saistītos jautājumus, seko valsts tiesiskā regulējuma efektivitātei reliģijas praktizēšanā un izsaka priekšlikumus par pasākumiem, kas veicami, lai novērstu Latvijas Republikas Satversmē un starptautiskajos līgumos reliģijas jomā garantēto cilvēktiesību pārkāpumus un tos veicinošos apstākļus. Savukārt likuma 8.panta pirmā daļa reglamentē, ka reliģiskās organizācijas tiek reģistrētas Reliģisko lietu pārvaldē.

Atbilstoši Reliģisko organizāciju likuma 9.panta pirmajā un otrajā daļā noteiktaja Reliģiskās organizācijas pilnvarota persona iesniedz Reliģisko lietu pārvaldei iesniegumu par reģistrāciju un pilnvaru, uz kuras pamata tiek kārtotas reģistrācijas lietas. Iesniegumam par draudzes reģistrāciju jāpievieno: 1) statūti (satversme, nolikums); 2) draudzes dibinātāju saraksts (personas vārds, uzvārds, dzīvesvieta, personas kods un paraksts); 3) izraksts no sapulces protokola par draudzes nodibināšanu, statūtu (satversmes, nolikuma) apstiprināšanu, vadības un revīzijas komisijas sastāvu (...).

Atbildētājs pārsūdzētajā Lēmumā pamatoti ir norādījis, ka draudze ir autonoma savā darbībā, tās lēmumi stājas spēkā ar to pieņemšanas brīdi un tieši tiem ir tiesiskas sekas. No Reliģisko organizāciju likuma izriet valsts pienākums reģistrēt reliģiskās organizācijas, garīgā personāla mācību iestādes, klosterus, misijas, diakonijas iestādes utt, kā ari statūtus, to grozījumus un papildinājumus un datus par grozījumiem reliģisko organizāciju vadības un revīzijas komisiju sastāvā. Ar attiecīgo faktu reģistrāciju tiem vienīgi tiek piešķirta publiska ticamība. Tāpat atbildētājs pamatoti ir norādījis, ka Reliģisko organizāciju likuma 3.panta otrajā daļā noteiktais - draudzē uz brīvprātības principa pamata apvienojas vienas reliģijas vai konfesijas ticīgie, pēc būtības nosaka to, draudzes iekšējās attiecībās cita starpā piemērojamas Civillikuma normas par attiecībām sabiedrībā. Saskaņā ar Civillikuma 2241.pantu sabiedrība ir divu vai vairāku personu apvienošanās uz sabiedrības līguma pamata kopēju mērķu sasniegšanai ar kopīgiem spēkiem vai līdzekļiem. Dibināšanas līgums, statūti, protokoli kopumā veido sabiedrības līgumu Civillikuma 2241.panta izpratnē.

Ievērojot citētajās normās ietverto regulējumu secināms, ka administratīvā procesa ietvaros, lemjot jautājumu par izziņas izsniegšanu par tiesībām pārstāvēt reliģisko organizāciju attiecībās ar citām personām, sākotnēji gan iestādei, gan tiesa ir jāpārbauda, vai Reliģisko organizāciju un to iestāžu reģistrā ir iekļautas ziņas par pašas reliģiskās organizācijas pieņemtajiem lēmumiem saistībā ar kādas personas pilnvarojumu būt par organizācijas pārstāvi.

Pārbaudot Uzņēmumu reģistra Reliģisko organizāciju un to iestāžu reģistrā ierakstītās ziņas, tiesa konstatē, ka iesnieguma iesniegšanas laikā (2007.gada 23.maijā) reliģiskās organizācijas „Rīgas Grebenščikova vecticībnieku draudze" vārdā rīkoties bija tiesīgs *V.S.* (padomes priekšsēdētājs ar paraksta tiesībām no 2007.gada 28.janvāra līdz 2009.gada 3.augustam), savukārt kopš 2009.gada 4.jūnija – *A.L.*.

No reģistrā iekļautajām ziņām secināms, ka ne pārsūdzētā Lēmuma izdošanas laikā, ne šī sprieduma taisīšanas laikā no ierakstiem reģistrā, kam ir publiska ticamība, nepastāvēja un nepastāv priekšnoteikumi tam, lai tiesa varētu uzlikt par pienākumu atbildētājam izdot pieteicējam *V.U.* viņa pieprasīto izziņu par tiesībām rīkoties reliģiskās organizācijas „Rīgas Grebenščikova vecticībnieku draudze" vārdā un pārstāvēt attiecībās ar citām personām.

[12] Vienlaikus, tiesas ieskatā, pieteicēja prasījums par izziņas izsniegšanu ir skatāms kopsakarībā ne tikai jau ar Reliģisko organizāciju un to iestāžu reģistrā ierakstītajām ziņām, bet arī saistībā ar pieteicēja prasījumiem veikt izmaiņas šajā reģistrā atbilstoši reliģiskās organizācijas 2007.gada 15.aprīļa un 20.maija kopsapulcēs pieņemtajiem lēmumiem par izmaiņām

organizācijas statūtos un vadības sastāvā, kas atspoguļoti šo kopsapulču protokolu izrakstos.

Tiesa konstatē, ka atbildētājs pārsūdzētajā Lēmumā ir veicis šo argumentu pārbaudi – vai Reliģisko lietu pārvaldei bija vai nebija jāreģistrē reliģiskās organizācijas 2007.gada 15.aprīļa un 20.maija kopsapulcēs pieņemtie lēmumi par izmaiņām organizācijas statūtos un vadības sastāvā. Atbildētājs pārsūdzētajā Lēmumā (ar atsauci uz sākotnējo lietā pieņemto Reliģisko lietu pārvaldes 2007.gada 25.jūnija lēmumu) atzinis, ka šīs spulces nav sasauktas atbilstoši reliģiskās organizācijas statūtiem, līdz ar to nav pamata reģistrēt šādas izmaiņas. Savukārt pieteicēja pārstāvis tiesas sēdēs norādīja, ka šāda atbildētāja rīcība – kopsapulču sasaukšanas kārtības pārbaude, ir pretrunā ar paša atbildētāja iepriekš pasusto nostāju par Latvijas Republikas Satversmē noteikto valsts un baznīcas šķirtības principu, atbilstoši kuram ātbildētājs nav tiesīgas iejaukties baznīcas iekšējās lietās vairāk, kā tas ir paredzēts likumā, un nav tiesīgs pārbaudīt faktiskos apstākļus, kādos šī draudzes griba izteikta - pieprasīt draudzei iesniegt ziņas par personām, kuras piedalījušās attiecīgajā draudzes kopsapulcē, noskaidrot, vai šīs personas ir draudzes locekļi.

Izvērtējot pieteicēja pārstāvja argumentus un paskaidrojumus par kopsapulču sasaukšanas kārtību, tiesa atkārtoti norāda, ka draudzes iekšējās attiecībās cita starpā piemērojamas Civillikuma normas par attiecībām sabiedrībā, līdz ar to arī strīdi starp organizācijas dalībniekiem par līguma noslēgšanu, grozīšanu un izpildi tiek risināti civiltiesiskā kārtībā.

Pieteicēja prasījumi par 2007.gada 15.aprīļa un 20.maija reliģiskās organizācijas biedru sapulces lēmumu par izmaiņām reliģiskās organizācijas „Rīgas Grebenščikova vecticībnieku draudze" statūtos un vadības sastāvā ir saistīts ar reliģiskās organizācijas 2007.gada 28.janvāra kopsapulcē pieņemtajiem lēmumiem, kas ir reģistrēti Reliģisko organizāciju un to iestāžu reģistrā, jo tie ir savstarpēji pretrunīgi – dažādas izmaiņas organizācijas statūtos un vadības sastāvā. Kā redzams no lietai pievienotā 2009.gada 23.oktobra civillietā Nr.C29287108-51909 pieņemtā lēmuma par tiesvedības apturēšanu *(lietas 2.sējuma 51.-52.lapa)*, tad pieteicējs kopā ar vairākām citām personām ir vērsies Rīgas pilsētas Latgales priekšpilsētas tiesā ar prasību par 2007.gada 28.janvārī noturētās atsevišās draudzes locekļu ārkārtējas kopsapulces laikā pieņemto lēmumu par spēkā neesošiem. Tātad arī pats pieteicējs atzīst, ka šāds jautājums ir risināms civilprocesa, nevis administratīvā procesa kārtībā. Tiesa norāda, ka pieteicēja pārstāvja sniegtie paskaidrojumi par 2007.gada 28.janvāra reliģiskās organizācijas kopsapulces sasukšanas kārtību un pieņemto lēmumu leģimitāti, par sapulces laikā pieļautajiem reliģiskās organizācijas statūtu pārkāpumiem (divpadsmit draudzes locekļu rakstveida paziņojums lietas 2.sējuma 28.-29.lapa ar

pievienotu tulkojumu), par draudzes locekļu neielaišanu Dievnamā, par parakstu viltošanu (personas, kuras norādītas kā sapulces dalībnieki noliedz savu dalību – pieteicēja pārstāvja paskaidrojumi) un nepiederošu personu pielaišanu lēmuma pieņemšanā, ir tieši civillietas iztiesāšanas laikā izvērtējami jautājumi un lietas apstākļi. Šādu jautājumu izlemšana nav Administratīvās rajona tiesas vai Tieslietu ministrijas kompetencē.

[13] Attiecībā par pieteicēja pārstāvja norādīto uz atbildētāja pretrunīgo rīcību – atbildētājs ir vērtējis 2007.gada 15.aprīļa un 20.maija sapulčo norisi, tiesa norāda sekojošo.

[13.1] Latvijas Republikas Satversmes 99.pants nosaka baznīcas un valsts atdalītību. Reliģisko organizāciju likuma 5.panta pirmā un otrā daļa nosaka, ka Latvijas Republikā valsts ir atdalīta no baznīcas, un valstij un pašvaldībām un to institūcijām, kā arī sabiedriskajām un citām organizācijām, nav tiesību iejaukties reliģisko organizāciju reliģiskajā darbībā.

No minētajām tiesību normām secināms, ka izskatot reģistrācijas dokumentus, atbildētājs nav tiesīgs iejaukties reliģisko organizāciju reliģiskajā darbībā un nav tiesīgs vērtēt reliģisko organizāciju reliģiskās darbības noteikumus jeb kanonus pēc būtības. Valsts neiejaucas reliģisko organizāciju reliģiskajā darbībā un iekšējā pašpārvaldē. Reliģiskās organizācijas ir autonomas iekšējās pašpārvaldes lietās, kā arī hierarhiskās struktūras noteikšanā, jo minētie jautājumi ir cieši saistīt ar reliģiskās organizācijas ticības mācību.

[13.2] Tādējādi secināms, ka atbildētājs pamatoti norādījis uz aizliegumu valts pārvaldes iestādēm iejaukties reliģisko organizāciju lēmumu pieņemšanā. Vienlaikus ir jāņem vērā, ka normatīvie akti (Reliģisko organizāciju likums) uzliek par pienākumu Reliģisko lietu pārvaldei veikt reliģisko organizāciju reģistrāciju, kā arī reģistrēt izmaiņas organizāciju statūtos (satversmē, nolikumā) izdarītie grozījumi un papildinājumi, kā arī dati par grozījumiem reliģisko organizāciju vadības un revīzijas komisiju sastāvā. Veicot šādu ziņu reģistrāciju, nepieciešams ievērot, ka reliģiskās organizācijas savu tiesībspēju un rīcībspēju realizē ar likumā noteiktā kārtībā ieceltu un reģistrētu amatpersonu vai pilnvarotu personu starpniecību. Nav nodalāmas vairākas juridiskās personas atkarībā no amatpersonu maiņas, nav nošķirama kāda cita vienas juridiskas personas tiesībspēja un rīcībspēja, kura pastāvēja līdz attiecīgu grozījumu pamatdokumentos (statūtos) reģistrēšanai un uz kuru savas pilnvaras arī pēc grozījumiem statūtos varētu pamatot iepriekš reģistrēta amatpersona (Administratīvās apgabaltiesas 2005.gada 11.novembra lēmums lietā Nr. A42170204). Ar šādu atzinumu pēc būtības ir norādīts uz to, ka reliģiskās organizācijas pieņemtajiem lēmumiem secīguma ziņā jāatbilst darbību reglamentējošo dokumentiem (statūtiem) un iepriekš pieņemtajiem lēmumiem. Atbilstoši šādam secinājumam nepastāv šaubas, ka tikai pati

reliģiskā organizācija var mainīt savus statūtus un vadību, tomēr šādu izmaiņu veikšana var notikt satatūtos noteiktajā kārtībā.

[13.3] Tiesas ieskatā atbildētājs, attiecībā uz pieteicēja iesniegto 2007.gada 15.aprīļa un 20.maija kopsapulču protokolu izrakstiem (pieņemtajiem lēmumiem), ir veicis formālā priekšnoteikuma pārbaudi – vai 2007.gada 15.aprīļa un 20.maija kopsapulces sasaukusi Draudzes Padome. Šajā izvērtējumā atbildētājs ir vadījies no Reliģisko organizāciju un to iestāžu reģistrā ierakstītajām ziņām (publiski ticamajām ziņām), ka *V.U.* nav Draudzes Padomes loceklis vai priekšsēdētājs, Draudzes Padomes priekšsēdētājs ir *V.S.*, kurš rakstveidā ir noliedzis kopsapulču sasaukšanu un lēmumu pieņemšanu, kā tas norādīts pieteicēja iesniegtajos 2007.gada 15.aprīļa un 20.maija protokolu izrakstos.

Tiesas ieskatā ar šādu rīcību atbildētājs nekādā veidā nav iejaucies reliģiskās organizācijas iekšējo jautājumu risināšana un nenonāk pretrunā ar paša norādīto par kompetences neesamību pārbaudīt faktiskos apstākļus, kādos šī draudzes griba izteikta. Līdz ar to, tiesas ieskatā, kamēr civiltiesiskā kārtībā nav izskatīts jautājums par 2007.gada 28.janvāra reliģiskās organizācijas kopsapulces sasaukšanas un pieņemto lēmumu leģimitāti, atbildētājam nebija tiesības reģistrēt izmaiņas reliģiskās organizācijas „Rīgas Grebenščikova vecticībnieku draudze" satatūtos un vadības sastāvā, ja kopsapulces, kurās šādi jautājumi lemti nav sasaukusi leģitīma Dzraudzes Padome.

Tā kā tiesa atzīst par pamatotu atbildētāja rīcību atsakoties reģistrēt izmaiņas reliģiskās organizācijas „Rīgas Grebenščikova vecticībnieku dzaudze" statūtos un vadības institūciju sastāvā atbilstoši pieteicēja iesniegtajiem 2007.gada 15.aprīļa un 20.maija kopsapulču protokolu izrakstos norādītajam, tad nav tiesiska pamata uzlikt par pienākumu atbildētājam izsniegt pieteicējam izziņu par paraksta tiesībām un tiesībām pārstāvēt reliģisko organizāciju „Rīgas Grebenščikova vecticībnieku draudze".

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 91.panta trešo daļu, 246.-251.pantu, 289.-290.pantu un 291.panta pirmo daļu, Administratīvā rajona tiesa

n o s p r i e d a :

noraidīt *V.U.* pieteikumu par pienākuma uzlikšanu Latvijas Republikas Tieslietu ministrijai izdot pieteicējam izziņu par paraksta tiesībām un tiesībām pārstāvēt reliģisko organizāciju „Rīgas Grebenščikova vecticībnieku draudze".

Noraidīt *V.U.* pieteikumu par pienākuma uzlikšanu Latvijas Republikas Tieslietu ministrijai reģistrēt izmaiņas reliģiskās organizācijas „Rīgas

Grebenščikova vecticībnieku draudze" statūtos un vadības sastāvā atbilstoši 2007.gada 15.aprīļa un 2007.gada 20.maija kopsapulču protokolu izrakstos norādītajam.

Spriedums daļā par atteikumu uzlikt pienākumu Latvijas Republikas Tieslietu ministrijai reģistrēt izmaiņas reliģiskās organizācijas „Rīgas Grebenščikova vecticībnieku draudze" statūtos un vadības sastāvā atbilstoši 2007.gada 15.aprīļa un 2007.gada 20.maija kopsapulču protokolu izrakstos norādītajam, var pārsūdzēt Administratīvajā apgabaltiesā divdesmit dienu laikā no sprieduma sastādīšanas dienas, iesniedzot apelācijas sūdzību Administratīvās rajona tiesas Rīgas tiesu namā.

Spriedums daļā par atteikumu uzlikt pienākumu Latvijas Republikas Tieslietu ministrijai izdot pieteicējam izziņu par paraksta tiesībām un tiesībām pārstāvēt reliģisko organizāciju „Rīgas Grebenščikova vecticībnieku draudze" nav pārsūdzams.

Tiesnesis O.Priedītis